

SVENSK ENERGI OM ELOMRÅDEN

Svensk Energi är de svenska elföretagens samlade röst. Elområden införs i Sverige den 1 november i år.

Här vill vi informera om elområdena och hur vi hanterar frågan.

BAKGRUND – DANSK ANMÄLAN AV SVENSKA KRAFTNÄT

Svenska Kraftnät, SvK, driver stamnätet i Sverige och övervakar elsystemet så att det alltid är balans mellan tillgång och efterfrågan på el. För fem år sedan anmälde SvK till EU-kommissionen av Dansk Energi för att ha begränsat exporten av el i vissa situationer.

Ökad elanvändning i Norden och omvärlden har i samband med avreglering av elmarknaderna medfört ökad handel med el mellan länderna. Därmed har det svenska elnätet utsatts för större flöden än vad det konstruerats för. Detta har förstärkts av stängningen av kärnkraftverket i Barsebäck. Det ökade elflödet har lett till ökade överföringsbegränsningar genom trånga sektorer i elnäten, och en obalans mellan tillgång och efterfrågan på el inom Sverige. Att begränsa elflödet och handeln med el var enligt SvK därför nödvändigt ibland.

EU-kommissionen krävde under våren 2010 att SvK måste förändra hanteringen av överföringsbegränsningar, och SvK beslutade att dela in Sverige i fyra elområden från den 1 november 2011.

ELOMRÅDENA SKA GE SIGNALER TILL INVESTERINGAR I NÄT OCH KRAFTVERK

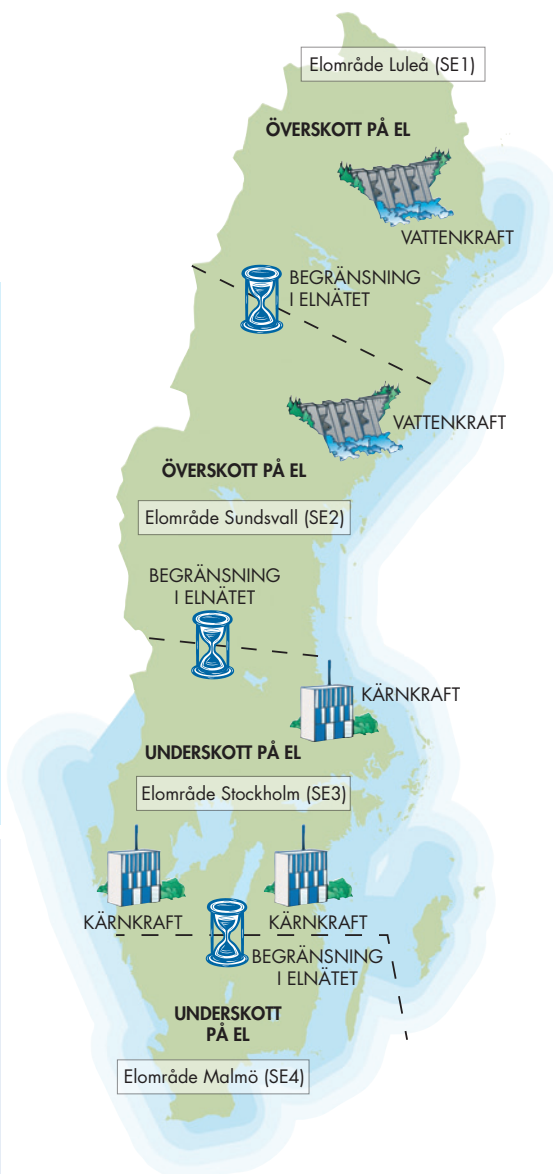
Gränserna mellan elområdena går i trånga sektorer där det råder begränsad förmåga att föra över el i näten, så kallade flaskhalsar. Varje område har sina förutsättningar för balans mellan tillgång och efterfrågan på el. Under timmar med stora elflöden genom Sverige räcker inte alltid överföringskapaciteten i näten för att möta efterfrågan. Då kan olika priser uppstå i områdena.

Dessa priser speglar balansen i området mellan tillgång och efterfrågan på el. Priset blir en styrsignal för var det finns plats för mer elproduktion och mer elanvändning respektive var elnäten behöver förstärkas. Priset bedöms kunna bli lägre i norra Sverige där det är överskott på el, och högre i södra Sverige där det råder underskott på el.

HAR BETALATS VIA NÄTTARIFFEN, BETALAS NU AV DEM SOM ANVÄNDER ELEN

I underskottsområden stiger priset för att signalera att ökad elproduktion eller minskad elanvändning är nödvändig, medan det omvända gäller i överskottsområden. Detta innebär att producenter genom elområdena får mer betalt för sin el i underskottsområden, medan kunderna betalar mindre i överskottsområden.

Den nordiska "grossistmarknaden" för el är gemensam, och elbörsen – Nord Pool Spot, NPS – har monopol på överföringskapaciteten. När flaskhalsar uppstår får NPS intäkter, pengar som förs vidare till de nordiska systemoperatörerna som äger börsen – SvK, Fingrid, Statnett och Energinet.dk. Dessa så kallade flaskhalsintäkter ska enligt EU-regelverket användas till nätinvesteringar för att reducera flaskhalsar i stamnätet.

Tidigare har flaskhalsarna hanterats av SvK genom så kallad mothandel, vilket innebär att SvK har betalat för upp- respektive nedreglering av elproduktion på båda sidor om en flaskhals. Mothandeln har finansierats via SvK:s stamnätstariff, en kostnad som till slut betalats av Sveriges alla elnätstkunder. Detta system är inte transparent och ger inte på samma sätt några signaler om vad som krävs för att skapa balans i tillgång och efterfrågan på el.

Det kanske viktigaste budskapet är att elområdena ska ge signaler om var Svenska Kraftnät måste bygga bort flaskhalsarna i det svenska elnätet.

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ELMARKNADEN – NYA AVTAL MOT KUNDERNA

Svensk Energi ansåg att det var för tidigt att införa elområden redan nu, speciellt då det fanns omfattande investeringsplaner i stamnätet. Vidare ansåg Svensk Energi att framförhållningen var olycklig, främst med hänsyn till slutkundsmarknaden, då det fanns många avtal som löpte över perioden då elområden skulle införas.

I och med SvK:s beslut att föra in elområden i Sverige ändrades villkoren på elmarknaden. De nya förutsättningarna har bland annat krävt nya finansiella produkter för att aktörerna ska kunna hantera sina risker. I november 2010 introducerades fyra nya så kallade CfD-kontrakt (Contract for Difference) på elbörsen, vilka är nödvändiga för att elhandelsföretagen ska kunna prissäkra leveranser av el i olika elområden.

DETTA HAR SVENSK ENERGI GJORT

Svensk Energi har deltagit i ett marknadsgemensamt arbete tillsammans med andra aktörer – Energimarknadsinspektionen, Svenska Kraftnät, Nord Pool Spot med flera – för att säkerställa att regelverk och rutiner tas fram med de nya förutsättningarna.

Kunderna möter nu nya typer av avtal och fler varianter är att förvänta. Genom CfD-kontrakten kan elhandelsföretagen erbjuda fasta elprisavtal i de nya områdena. Det förekommer också elprisavtal med prisjusteringsklausul, där elhandelsföretagen i efterhand har rätt att korrigera priset beroende på prisutvecklingen. Svensk Energi har träffat en överenskommelse med Konsumentverket och det ställs stora krav på tydlighet från elhandelsföretagen avseende denna typ av avtal. Avtal om rörligt pris fungerar som tidigare, men där priset nu följer det aktuella områdespriset och inte något gemensamt Sverigepreis.

Det är också viktigt att framhålla att priset till kund är beroende på i vilket elområde som elanvändningen sker, och inte var elhandelsföretaget finns.

En arbetsgrupp med Svensk Energi och flera elföretag har svarat för kommunikation av elområdena. Det har till exempel inneburit informationsträffar i hela landet, med elföretag, politiker och media. Som grund för kommunikationen ligger ett basmaterial med informationskrifter, som också kan användas mot kunder.

DETTA SKA SVENSK ENERGI GÖRA UNDER HÖSTEN OCH VINTERN 2011/2012

Svensk Energi medverkar till att regelverk och nya rutiner verkligen fungerar när elområdena kommer. Flera elföretag deltar i tester av de ändrade systemen som Nord Pool hanterar på elbörsen.

Kommunikationen fortsätter enligt en plan, inklusive uppföljning av erfarenheterna efter en tid med införda elområden. En del av aktiviteterna sker under gemensam flagg med Energimarknadsinspektionen, Svenska Kraftnät och Nord Pool Spot eftersom alla aktörer har ett informationsansvar mot sina kunder/intressenter. Även allmänheten ska få del av informationen.

VÅRA TVÅ HUVUDBUDSKAP – BYGG UT NÄTEN OCH FÖRENKLA TILLSTÄNDEN

Svenska Kraftnäts uppdelning av Sverige i elområden är en konsekvens av EU:s strävan att skapa en gemensam europeisk elmarknad. Uppdelningen är en åtgärd på kort sikt, där syftet är att stimulera att nya kraftverk byggs där efterfrågan på el är högre än tillgången. Indelningen i elområden gör också att det blir tydligt var elnäten måste förstärkas.

Svensk Energis två huvudbudskap:

- Svenska Kraftnät måste bygga bort flaskhalsarna i det svenska elnätet.
- För att kunna bygga nya kraftverk där de behövs krävs att tillståndshandlingen blir mycket smidigare.

MATERIAL SOM DU KAN TA DEL AV OCH FRÅGOR

På Svensk Energis hemsida finns information om elområdena, bland annat kundbroschyrer. www.svenskenergi.se/sv/Vi-arbetar-med/Handel-Forsaljning-av-el/Elomraden-i-Sverige/

Mer detaljerad information och utbildningsmaterial kan du få om du kontaktar Svensk Energi. Vi kan också ställa upp på plats om så önskas: Kalle Lindholm, kalle.lindholm@svenskenergi.se, tel 08 677 26 55 Magnus Thorstensson, magnus.thorstensson@svenskenergi.se, tel 08 677 28 06